

The Structural Relationships of the Islamic Lifestyle and the Academic Success with the Mediation through Adaptation to School

Fahimeh Askari¹, Alireza Manzari Tavakoli², Hamdollah Manzari Tavakoli³, Zahra Zeinodini⁴

- **Objective:** This study seeks to investigate the structural relationships of the Islamic lifestyle and the academic success with the mediation through adaptation to school using the structural equation modeling.
- **Method:** The statistical population of the study was 7370 students, all senior secondary school students in Kerman, Iran. From among this population, 380 people (220 girls and 160 boys) were selected as a sample using the stratified random sampling method, and they answered three questionnaires: Kaviani's Islamic Lifestyle (2012), Salehi's Academic Success (2014), and Sinha's and Singh's Adjustment Inventory for School Students (1993). Data analysis was performed by path analysis method of structural equation modeling by the software of SPSS22 and AMOS16.
- **Findings:** The findings showed that the path coefficient between the Islamic lifestyle variable and academic success in the complete-effect model without a mediating variable was significant. Furthermore, these findings confirmed the direct effect of Islamic lifestyle on academic success, and the variable of the adaptation to school mediated this relationship.
- **Conclusion:** Accordingly, to increase these two characteristics, it can be suggested that measures be taken to promote the components of the Islamic stylization of students.

Keywords: Islamic lifestyle, academic success, adaptation to school.

Citation: Askari, F., & Manzari Tavakoli, A., & Manzari Tavakoli, H., & Zeinodini, Z. (2020). The Structural Relationships of the Islamic Lifestyle and the Academic Success with the Mediation through Adaptation to School. *Applied Issues in Islamic Education*, 5(3): 101-126.

Received: 2020/12/09

Accepted: 2021/01/14

1. A Ph.D. Student in Educational Psychology, the Psychology Department, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran.
E-mail: askari.f69@yahoo.com. 0000-0001-8627-5438
2. **Corresponding Author:** An assistant professor in the Philosophy of education, Psychology Department, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran..
E-mail: manzari.a@gmail.com. 0000-0002-0325-3450
3. An assistant professor in the Philosophy of education, Psychology Department, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran..
E-mail: manzari_h33@yahoo.com. 0000-0001-8618-5743
4. An assistant professor, the educational Psychology Department, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman.
E-mail: z.zeinadini@gmail.com. 0000-0001-3547-0691

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

روابط ساختاری سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با واسطه‌گری سازگاری با مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم

زهرا زین‌الدینی میمند***

حمداله منظری توکلی**

علیرضا منظری توکلی**

فهیمة عسکری*

چکیده

- هدف: در این پژوهش رابطه ساختاری سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با واسطه‌گری سازگاری با مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم مورد بررسی قرار گرفت.
- روش: روش تحقیق از نوع روش توصیفی-همبستگی و از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمان به تعداد ۷۳۷۰ نفر بودند. مشارکت کنندگان به تعداد ۳۸۰ نفر (۲۲۰ دختر و ۱۶۰ پسر) و با استفاده از روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند و به سه پرسش‌نامه سبک زندگی اسلامی کابوانی (۱۹۳۱)، موفقیت تحصیلی صالحی (۱۳۹۳) و سازگاری با مدرسه سینها و سینگ (۱۹۹۳) پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مسیر از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری توسط نرم‌افزارهای SPSS۲۲ و AMOS۱۶ انجام شد.
- یافته‌ها: نتایج نشان داد ضریب مسیر بین متغیر سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی در مدل اثر کامل بدون حضور متغیر میانجی معنی‌دار است. همچنین یافته‌ها اثر مستقیم سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی را تأیید می‌کند و متغیر سازگاری با مدرسه این رابطه را واسطه‌گری می‌کند.
- نتیجه‌گیری: بر این اساس می‌توان پیشنهاد کرد که به‌منظور افزایش این دو ویژگی تدابیری در جهت ارتقای مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی دانش‌آموزان اندیشید.

واژه‌های کلیدی: سبک زندگی اسلامی، موفقیت تحصیلی، سازگاری با مدرسه، دانش‌آموزان دوره متوسطه

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۱۰ □ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۲۵

* دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، ایران.

Email: askari.f69@yahoo.com □ 0000-0001-8627-5438

** نویسنده مسئول: استادیار فلسفه تعلیم و تربیت، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، ایران.

Email: a.manzari@iauk.ac.ir □ 0000-0002-0325-3450

*** استادیار برنامه‌ریزی درسی و آموزشی، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، ایران.

Email: manzari_h33@yahoo.com □ 0000-0001-8618-5743

**** استادیار روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، ایران.

Email: z.zeinadini@gmail.com □ 0000-0001-3547-0691

مقدمه

موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، یکی از اهداف مهم در نظام آموزشی است. دانش‌آموزان موفق به‌خوبی می‌دانند که چطور در مواقع ضروری بر مطالعه خود تمرکز کنند و هر زمان که نیاز داشته باشند، استراحت کنند. آنها می‌توانند زمان خود را هوشمندانه مدیریت کنند، برنامه‌های مطالعه هدفمند دارند و از زمان خود در کلاس درس، بهترین استفاده را ببرند (Alyahyan & Dustegor, 2020). مطالعه، اولویت اول دانش‌آموزان موفق است. آنها از انگیزه درونی بالایی برخوردارند و اشتیاق به مدرسه در سطح بالایی در آنها وجود دارد. موفقیت تحصیلی می‌تواند موفقیت فراگیران را در ابعاد دیگر پیش‌بینی کند (Baron, 2020). همین دلیل امروزه نظام آموزش و پرورش هر کشور به دنبال شناسایی عوامل مؤثر بر فرایند یادگیری، یاددهی و به تبع آن عملکرد و پیشرفت تحصیلی فراگیران است و برای رشد و تعالی اهداف مورد نظر و راهکارهای رسیدن به آنها گام برمی‌دارد (قوامی، عابدی و نیل‌فروشان، ۱۳۹۶). موفقیت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن همواره مورد توجه متخصصان آموزش و پرورش و محققان حوزه آموزشی و تحصیلی بوده و تحقیقات بسیاری را به خود اختصاص داده است. موفقیت تحصیلی به‌معنای توانایی اثبات موفقیت، در اکتساب پیامدی است که برای آن طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی شده است (Yusuf, 2011). فراگیر با کسب موفقیت تحصیلی، مورد تأیید و پذیرش همسالان و معلمان و والدین قرار می‌گیرد و عزت نفس و احساس کفایت و لیاقت او بیشتر می‌شود، در مقابل فرد با شکست تحصیلی به توانایی و کفایت خود شک می‌کند و احساس بی‌کفایتی و بی‌لیاقتی و حقارت می‌کند و بنای ناسازگاری در مدرسه می‌نهد و از ادامه تحصیل و یادگیری باز می‌ماند (Los Santos, Bain, Kupczynski & Mundy, 2019). در واقع دوره دبیرستان، نقطه عطف مهمی از رشد نوجوان و پیش‌بینیکننده مهمی از موفقیت آینده و بهزیستی و سلامت فرد می‌باشد (Chun & Dickson, 2011). موفقیت تحصیلی نه تنها شرایط استخدام و موفقیت شغلی در آینده را فراهم خواهد کرد، بلکه باعث ارتقاء سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی و زندگی استاندارد خواهد شد و سلامت بیشتر نسبت به دیگران را به ارمغان خواهد آورد. در واقع مطالعات اولیه بر روی این مفهوم نشان می‌دهد که موفقیت تحصیلی با مفاهیمی چون پیشرفت تحصیلی و عملکرد تحصیلی یکسان در نظر گرفته شده است و میانگین نمرات درسی یا معدل، معمول‌ترین ابزار موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان است

(Usher, Li, Butz & Rojas, 2019). بعضی از تحقیقات نیز ملاک‌های دیگری به معدل اضافه کرده و آنها را نشانه موفقیت تحصیلی معرفی کرده‌اند. برخی خودپنداره «توانایی» را به‌عنوان ملاک معدل می‌گذراند (Gerardi, 2019). موفقیت تحصیلی شامل کوشش سخت در مدرسه، نمرات خوب و با ارزش، به‌دست آوردن نمرات خوب، تحمل کردن جنبه‌های منفی مدرسه و پیش‌بینی اتمام تحصیلات در مقاطع تحصیلی بالاتر است (Deaton, 2008). موفقیت تحصیلی شامل سه جز پیشرفت، رضایت و تداوم انگیزش می‌باشد (Artino, 2009). تعاریف موفقیت تحصیلی را می‌توان در دو دسته بزرگ شامل تعاریف بزرگ عینی و ذهنی جای داد که شامل نمرات علمی دانش‌آموز، درجه سازگاری دانش‌آموز با سیستم مدرسه و کارهای آموزشی و نگرش فرد نسبت به موفقیت تحصیلی خود می‌باشد (Kobal & Musek, 2001).

پژوهش‌هایی که در چند دهه اخیر در مورد موفقیت تحصیلی انجام شده نشان داده است که عوامل بسیاری در موفقیت یا عدم موفقیت دانش‌آموزان در تحصیل، تأثیر دارند. یکی از عواملی که در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است، سبک زندگی آنهاست (کشاورز و یوسفی، ۱۳۹۷؛ Adelantado-Renau, Jimenez-Pavon, Beltran-Valls, Mannino, 2019 & Moliner-Urdiales, 2019). سبک زندگی برآیند ارزش‌های درونی شده فرد است؛ مجموعه‌ای از ارزش‌ها در فرد درونی می‌شود و فرد را ناگزیر می‌کند که به آن شیوه زندگی کند. بنابراین با توجه به این که مختصات فکری و ارزش‌های درونی شده افراد باهم متفاوت‌اند، سبک‌های مختلفی نیز برای زندگی وجود دارد. به دیگر تعبیر، افراد از مبانی اعتقادی، فرهنگی یکسانی پیروی نمی‌کنند و به دلیل تنوع در دنیای مدرن، خرده‌فرهنگ‌های بسیاری درون هر نظام فرهنگی دیده می‌شود. این خرده‌فرهنگ‌ها و الگوهای رفتاری در گذشته، بسته به گروه‌های نژادی، دینی، قومی و طبقاتی متفاوت بود، اما امروزه دامنه این تکثر و تنوع بسیار گسترده‌تر است و جامعه انسانی به گروه‌هایی مبدل شده که هر یک، از لحاظ باورها، ارزش‌ها، نگرش‌ها، آرمان‌ها و نیازها متفاوت و متمایز هستند، این تمایزها در سبک زندگی بروز و تجلی می‌یابد و این‌گونه است که با انواع سبک زندگی روبه‌رو هستیم (شریفی، ۱۳۹۱). در این راستا، همه مکاتب الهی و بشری ادعای عرضه سبک زندگی برتر را دارند و بشر امروز به موازات رشد تکنولوژی، در این آشفته‌بازار مکاتب، در سرگردانی و حیرانی به سر

می‌برد. این در حالی است که اسلام به‌عنوان کامل‌ترین دین آسمانی با توجه به آیات گران‌بهای قرآن کریم و سنت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و ائمه اطهار علیهم‌السلام، سبک زندگی نوینی را عرضه می‌کند تا انسان در پرتوی این سبک زندگی به رشد و تعالی ابدی دست یابد. در تعریف سبک زندگی اسلامی بایست گفت، این سبک، کنش و رفتار مطابق با آموزه‌های الهی و اسلامی است. به‌گونه‌ای که منش اسلامی در وجود فرد به‌عنوان نظام معنایی پایدار گردد و در همه وجوه رفتار و کردار مسلمانان نمود یابد. سبک زندگی اسلامی از آن جهت که سبک است، به رفتار و اعمال می‌پردازد و با شناخت‌ها و معارف و عواطف رابطه مستقیم ندارد، ولیکن از آن جهت که اسلامی است نمی‌تواند بی‌ارتباط با عواطف و شناخت‌ها باشد. در این سبک عمق اعتقادات، عواطف و نگرش فرد سنجیده می‌شود و تنها رفتارهای فرد مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. به تعبیر دیگر در سبک زندگی از سایر دیدگاه‌ها تنها به رفتار توجه می‌شود و فکر و نیت انجام رفتار بررسی نمی‌شود، اما سبک زندگی اسلامی نمی‌تواند به نیت‌ها بی‌تفاوت باشد، در حالی که پافشاری آن روی رفتار است بر نیت افراد، عواطف و معارفی که پشتوانه رفتار قرار می‌گیرند، نیز توجه می‌کند. در حقیقت می‌توان گفت «سبک زندگی اسلامی آن سنجش رفتارهایی است که افزون بر آنکه نباید با فقه و شریعت مخالف باشد، بایست از منظومه فکری، خداشناسی، هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و معرفت‌شناسی اسلام برآید» (برنا، موسوی نسب، جوهری و رمضان زاده، ۱۳۹۹). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که بین سبک زندگی اسلامی، پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی با نقش میانجیگری سازگاری اجتماعی و جهت‌گیری مذهبی در دانش‌آموزان و یا دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و نقش واسطه‌گری متغیرهای فوق تأیید شده است (سعیدی و فرح بخش، ۱۳۹۵؛ نیکوکار، خیری، تابان و صیدی، ۱۳۹۳؛ Yamada et al, 2019؛ Mannino et al, 2019).

سبک زندگی اسلامی، مجموعه‌ای از مهارت‌های هماهنگ هویت ساز متأثر از آموزه‌های اسلامی و در واقع کاربردی شده سیره و سنت اسلامی در ساحت حیات فردی و اجتماعی است (احمدی، ۱۳۹۹). سبک زندگی یکی از مهم‌ترین ارکان مؤثر بر سلامتی است و شامل فعالیت‌های عادی و معمول روزانه می‌باشد که افراد آن‌ها را در زندگی خود به‌طور قابل قبول پذیرفته‌اند. سبک زندگی، برنامه

زندگی، راهبردی برای زیستن یا نقشه راه زندگی، شیوه منحصر به فرد تفکر، عمل، احساس، زندگی و تلاش کردن برای هدف‌های بلند مدت را شامل می‌شود و معمولاً به صورت برداشت‌های ما در مورد خود، دیگران و دنیا توصیف می‌شود (Yamada, Sekine, Tatsuse & Asaka, 2019). از در زمینه شاخص‌های شناخته شده سبک زندگی می‌توان به فعالیت‌های فیزیکی، اوقات فراغت، خواب و بیداری، روابط اجتماعی، روابط خانوادگی، معنویت، ایمنی و آرامش، تغذیه و غیره اشاره کرد که هر کدام به منزله شاه‌راهی از زندگی افراد محسوب می‌شوند. یکی از راه‌های درک بهتر مفهوم سبک زندگی، بررسی عناصر و مؤلفه‌هایی است که برای سبک زندگی در نظر گرفته شده‌اند (Lacasse, Godbout & Series, 2002). سبک زندگی اسلامی یعنی در زندگی هر فرد، چه شخصی، چه خانوادگی و چه اجتماعی، قواعد و الگوها و قالب‌ها و ملاک‌های اسلامی نقش مهمی ایفا کند؛ یعنی روش‌ها را بر اساس آنچه اسلام گفته و خواسته است به کار گیرد. مفهوم سبک زندگی اسلامی با مفهوم سبک زندگی، که آدلر بیان می‌کند، شباهت‌هایی دارد. بعضی از این شباهت‌ها شامل ۱. توجه به ارزش‌ها؛ ۲. کل‌نگری؛ ۳. غایب‌گرایی؛ ۴. جهت‌یابی فردی؛ ۵. خود خلاق و... است (نیکوکار و همکاران، ۱۳۹۲). سبک زندگی اسلامی با تمام زندگی افراد و ابعاد آن مرتبط است. در جامعه‌شناسی، مدیریت، علوم پزشکی و روان‌شناسی بالینی و... نیز بحث از سبک زندگی مطرح است؛ اما در این قلمروها فقط به رفتاری خاص می‌پردازند و با شناخت‌ها و عواطف ارتباط مستقیم برقرار نمی‌کنند. اما سبک زندگی اسلامی به این دلیل که اسلامی است، نمی‌تواند با عواطف و شناخت‌ها بی‌ارتباط باشد. براین اساس هر رفتاری که بخواهد مبنای اسلامی داشته باشد، باید حداقل‌هایی از شناخت و عواطف اسلامی را پشتوانه خود قرار دهد (کویانی، ۱۳۹۱).

مشکلات دانش‌آموزان در فرایند تحصیل ناشی از سبک زندگی معیوب آنهاست که سبب می‌شود آنها در زمینه یکی از مهم‌ترین تکالیف زندگی - تحصیل عام و دانش - تعلل کنند و دچار مشکل و در نتیجه یأس و ناامیدی شوند و دید و نگرش آنها نسبت به تحصیل تغییر کند و فعالیت‌های آنها به گونه ای انجام شوند که از مسیر درس خارج شوند و دچار دور باطل نخواستن و نتوانستن در فرایند تحصیل شوند. وقتی سبک زندگی دانش‌آموزی معیوب باشد، مسائل و مشکلات بروز می‌کند.

فرایند کمک به این گروه از دانش‌آموزان کمک به تغییر سبک زندگی معیوب آن‌هاست. در نتیجه کمک به دانش‌آموزان برای تغییر سبک زندگی معیوب و آموزش سبک زندگی درست، باعث می‌شود تا خود به فواید و سودمندی تحصیل پی برده و در جهت انتخاب اهداف مناسب تلاش کنند و برای تحقق اهدافشان سبک زندگی معیوب خود را تغییر دهند زیرا انسان خود آفریننده و آفریده‌های زندگی خویش است (کشاورز و یوسفی، ۱۳۹۷).

علاوه بر سبک زندگی مؤلفه‌های دیگری نیز در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارد. این متغیر از گذشته تا کنون، همواره موضوع پژوهشی جذاب و چالش برانگیزی برای جامعه پژوهشی بوده است، به طوری که پژوهشگران، این سازه را نشانگر سازگاری دانش‌آموز با مدرسه و موفقیت‌های آن در آینده در نظر می‌گیرند (Yamada, 2019؛ Chun, & Dickson, 2011). این اهمیت و نقش مهم در نظام آموزشی و آینده دانش‌آموزان همواره محرک پژوهشگران برای فهم متغیرهای اثر گذار بر این سازه بوده است. سازگاری یک مفهوم نسبی است و تحت تأثیر فرهنگ‌ها و اعتقادات از جامعه‌ای به جامعه دیگر فرق می‌کند. از طرف دیگر رفتار آدمی تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله خانواده، مدرسه، گروه همسالان و سایر عوامل اجتماعی قرار دارد و شخصیت انسان در صورتی به کمال می‌رسد که بین او و محیط پیرامونش تعادل و تعامل مناسبی صورت پذیرد. انسان موجودی انعطاف‌پذیر است او نه تنها با محیط سازگار می‌شود، بلکه محیط را بر طبق خواسته‌های خود دگرگون می‌کند؛ بنابراین سازگاری و هماهنگ شدن با خود و محیط پیرامون خود برای هر موجود زنده‌ای ضرورتی حیاتی است و در شکل‌گیری سازگاری عواملی چون شیوه‌های تربیتی، عوامل آموزشی، ارزش‌ها و اعتقادات حاکم، گروه همسالان، خانواده و آموزش و پرورش مؤثر است. سازگاری دانش‌آموزان با مدرسه به توانایی فرد در تطابق با محیط مدرسه اشاره دارد که در این فرایند فرد برای وفق دادن خود با فشارهای بیرونی و درونی محیط مدرسه تلاش می‌کند (Gopalan, Beutell & Middlemiss, 2019).

یکی از ویژگی‌های شخصیتی که نقش عمده‌ای در بقای انسان و سلامت روانی او دارد، سازگاری است. که یکی از معیارهای سلامت روان به حساب می‌آید. هنگامی که دانش‌آموزان نمی‌توانند به طور موفقیت‌آمیز بر بحران‌ها و چالش‌های زندگی غلبه نمایند،

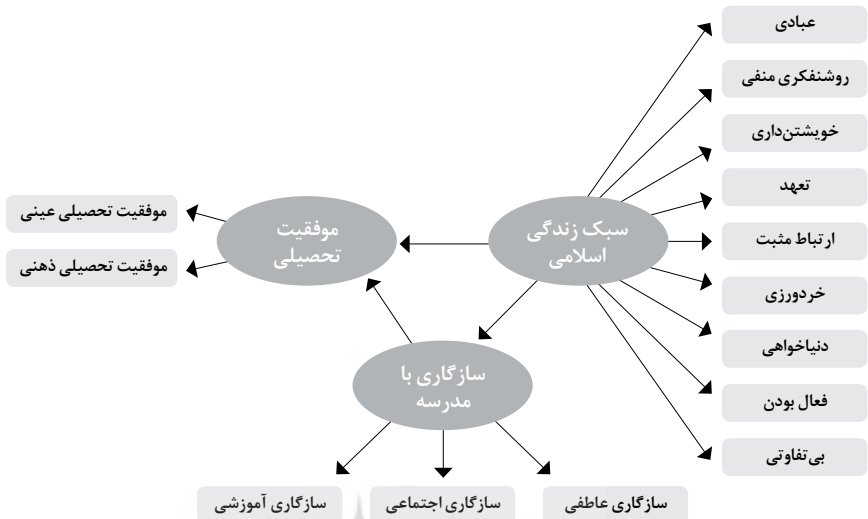
پیشانی‌های روان‌شناختی را تجربه خواهند نمود و درگیر اختلال‌های عاطفی، اجتماعی و شناختی می‌شوند. سازگاری به‌عنوان فرآیند انطباق، مقابله و مدیریت مشکلات، چالش‌ها و مطالبات زندگی روزمره می‌باشد (ملکی و سرداری، ۱۳۹۹).

سازگاری عبارت است از ثبات عاطفی و جسارت در روابط اجتماعی و نیز علاقه به تحصیل و مدرسه در فرد که به‌صورت سازگاری عاطفی، سازگاری اجتماعی و سازگاری آموزشی دیده می‌شود (گواهیان، ۱۳۹۵). در تعریفی دیگر سازگاری با مدرسه به مقدار انطباق فرد با شرایط، محیط، انتظارات، درخواست‌ها و ساختارهای اجتماعی حاکم بر محیط آموزشگاه اشاره دارد. سازگاری با مدرسه یکی از ملزومات آموزش و پرورش می‌باشد، به این دلیل شناسایی عوامل مؤثر بر آن همواره یکی از موضوعات مورد علاقه حوزه روان‌شناسی مدرسه بوده است، که با نشان دادن صلاحیت‌های تحصیلی، اجتماعی-هیجانی و رفتاری مشخص می‌شود. هر فرد حدود دوازده سال از عمر خود را در محیط مدرسه و در ارتباط با همسالان می‌گذراند در این سال‌های مهم رشد جسمی، روانی و اجتماعی، رفتارها و نگرش‌های معلمان و دانش‌آموزان و روابط حاکم بر مدرسه و حتی امکانات و فضای فیزیکی مدرسه تأثیر انکارناپذیری بر هویت‌یابی، شکوفایی استعدادها، پیشرفت و موفقیت تحصیلی، سلامت جسمانی و روانی افراد دارد (پوررضوی و حافظیان، ۱۳۹۵).

با توجه به نقش سازگاری و این‌که نوجوانان در مرحله رشد اجتماعی قرار دارند و در طی آن تلاش آن‌ها برای هماهنگی با محیط به چالش کشیده می‌شود، شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده سازگاری موفقیت‌آمیز در مدرسه از اهمیت بالایی برخوردار است. سازگاری یک مفهوم نسبی است و تحت تأثیر فرهنگ‌ها و اعتقادات از جامعه‌ای به جامعه دیگر فرق می‌کند. سازگاری با مدرسه یکی از ملزومات آموزش و پرورش می‌باشد و همواره یکی از موضوعات مورد علاقه حوزه روان‌شناسی مدرسه بوده است، که با نشان دادن صلاحیت‌های تحصیلی، اجتماعی-هیجانی و رفتاری مشخص می‌شود (ابوالقاسمی، بیگی و نریمان‌ی، ۱۳۹۱). امروزه در دنیای زندگی می‌کنیم که بیش از هر زمان دیگری نیازمند انعطاف‌پذیری و یا به عبارتی سازگاری است. بدون شک سازگاری و انعطاف‌پذیری می‌تواند نقش به‌سزایی در زندگی افراد داشته باشد. زمانی که فردی به‌عنوان دانش‌آموز وارد مدرسه می‌شود با شرایط جدیدی مواجه

است که باید خود را با آن منطبق سازد. موقعیت آموزشی و اجتماعی که دانش‌آموز در آن قرار می‌گیرد پیچیده، متنوع و گسترده است. لازمه انطباق با این محیط ترک قسمتی از شیوه‌های زندگی دوره کودکی و کسب شیوه جدید در شرایط تازه است. ناتوانی دانش‌آموز در این فرایند می‌تواند منبع مشکلات متعدد روحی و روانی برای او باشد. فرایند سازگاری و انطباق دانش‌آموز یک امر چند بعدی است و همواره مورد توجه مشاوران و مسئولان آموزشی و انضباطی بوده است. از جمله چالش‌هایی که دانش‌آموزان هنگام ورود به محیط آموزشی پیش روی دارند، تفکرات آنها در ارتباط با توانایی کنار آمدن با استلزاماتی است که بر سازگاری‌شان تأثیرگذار می‌باشد (Mittelmeier, Rienties, Rogaten, Gunter & Raghuram, 2019).

با توجه به مطالبی که گفته شد، در عصر حاضر تعلیم و تربیت، و به‌طور کلی تحصیل، بخش مهمی از زندگی افراد را تشکیل می‌دهد، علاوه بر این، کیفیت و کمیت این تحصیل نیز نقش مهمی در آینده افراد ایفا می‌کند بر این اساس، نزدیک به یک قرن است که روان‌شناسان به‌صورت گسترده در تلاش برای شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده پیشرفت و موفقیت تحصیلی هستند زیرا نه تنها دانش‌آموزان و خانواده آنها، بلکه جامعه نیز هزینه‌های زیادی در جهت تحصیل دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی صرف می‌کنند، بنابراین دست یافتن به نتایج مثبت در زمینه تحصیل (شناسایی و کنترل عوامل تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی) می‌تواند منجر به پیشرفت همه‌جانبه دانش‌آموزان و جامعه گردد. از آنجا که دانش‌آموزان تقریباً نیمی از روز خود را در مدرسه سپری می‌کنند، لذا شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی، از جمله الزامات نظام آموزش و پرورش می‌باشد و نتایج مطالعات موجود نشان می‌دهد که سبک زندگی دانش‌آموزان بر سلامت روان‌شناختی و در نتیجه سازگاری بهتر آنها و موفقیت تحصیلی ایشان در دوره‌های بعدی زندگی تأثیرگذار است. اما مطالعات اندکی در خصوص چگونگی ارتباط این متغیرها با موفقیت تحصیلی و سازگاری با مدرسه دانش‌آموزان انجام شده است. بنابراین، هدف پژوهش حاضر، بررسی روابط ساختاری سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با واسطه‌گری سازگاری با مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم بود.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

در این پژوهش به بررسی روابط بین سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با نقش واسطه‌ای سازگاری با مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم در دانش‌آموزان پرداخته شد. روش تحقیق از نوع روش توصیفی-همبستگی و از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمان به تعداد ۷۳۷۰ نفر بودند. مشارکت کنندگان به تعداد ۳۸۰ نفر (۲۲۰ دختر و ۱۶۰ پسر) و با استفاده از روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. بدین ترتیب که با مراجعه به آموزش و پرورش ناحیه یک شهر کرمان لیست مدارس متوسطه دوم و تعداد دانش‌آموزان هر یک از مدارس را به تفکیک مشخص و با قرعه‌کشی بین مدارس، به‌طور مساوی دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه انتخاب شدند. حجم نمونه با توجه به تعداد افراد جامعه (۷۳۷۰ نفر) و بر اساس فرمول کوکران که برای ۷۳۷۰ نفر از افراد جامعه حجم ۳۶۵ نفر را در نظر گرفته است، تعیین شده است. با توجه به در نظر گرفتن احتمال ریزش و غیر قابل استفاده بودن برخی پرسش‌نامه‌ها، ۴۰۰ دانش‌آموز تعیین شد که پس از حذف پرسش‌نامه‌های ناقص تعداد ۳۸۰ دانش‌آموز در تحلیل نهایی مورد استفاده قرار گرفتند.

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش سه پرسش‌نامه بود:

■ **پرسش‌نامه سبک زندگی اسلامی کاویان (۱۳۹۱):** پرسش‌نامه سبک زندگی اسلامی توسط کاویانی در سال ۱۳۸۸ ساخته شده است. این پرسش‌نامه دارای ۷۵ گویه است که پاسخ‌گویان باید با توجه به وضعیت زندگی فعلی خود، به هر کدام در یک طیف ۴ درجه‌ای «از خیلی کم تا خیلی زیاد» پاسخ دهند. مؤلفه‌های پرسش‌نامه که زیر مقیاس‌های این آزمون را تشکیل می‌دهند عبارتند از: شاخص اجتماعی (۱۱ گویه)، باورها (۶ گویه)، عبادی (۶ گویه)، اخلاق (۱۱ گویه)، مالی (۲۱ گویه)، خانواده (۸ گویه)، سلامت (۷ گویه)، تفکر و علم (۵ گویه)، امنیتی- دفاعی (۴ گویه)، زمان‌شناسی (۵ گویه). هر گویه با توجه به اهمیتش، ضریبی بین ۱ تا ۴ می‌گیرد. نمره کل آزمودنی، حداقل ۱۴۱ و حداکثر ۵۷۰ خواهد بود. ضریب پایایی کل این آزمون ۰/۷۱ است. نتایج تحلیل عوامل نیز روایی و ساختار عاملی مناسبی را برای آن نشان داده است. روایی همزمان آن با آزمون جهت‌گیری مذهبی، ۰/۶۴ به‌دست آمده است (کاویانی، ۱۳۸۸). پایایی این آزمون برای زیرمقیاس‌های آن عبارتند از شاخص اجتماعی: ۰/۴۱، باورها: ۰/۴۶، عبادی: ۰/۳۰، اخلاق: ۰/۶۴، مالی: ۰/۳۲، خانواده: ۰/۴۰، سلامت: ۰/۲۴، تفکر و علم: ۰/۵۱، امنیتی- دفاعی: ۰/۳۰ و زمان‌شناسی: ۰/۳۰. (مهدی زاده، بوالهروی و کاویانی ارانی، ۱۳۹۶) به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسش‌نامه پرداخته‌اند. در پژوهش آنها ضریب الفای کرونباخ برابر با ۰/۸۶ به‌دست آمد. در این مطالعه، ضریب پایایی آلفای کرونباخ در خرده‌مقیاس‌های شاخص اجتماعی، باورها، عبادی، اخلاق، مالی، خانواده، سلامت، تفکر و علم، امنیتی- دفاعی، زمان‌شناسی به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۶۸، ۰/۷۴، ۰/۷۳، ۰/۸۵، ۰/۸۱، ۰/۹۰، ۰/۷۸، ۰/۸۶، ۰/۸۲ و پایایی کل مقیاس ۰/۸۷ به‌دست آمد و روایی محتوایی و صوری آن نیز سه تن از اساتید رشته روان‌شناسی دانشگاه آزاد واحد کرمان مورد تأیید قرار گرفت.

■ **پرسش‌نامه موفقیت تحصیلی صالحی (۳۹۳۱):** این پرسش‌نامه توسط صالحی در سال ۱۳۹۳ طراحی شد. این ابزار دارای ۳۰ گویه است که با استفاده

از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از یک تا پنج نمره‌گذاری می‌شود. نمره این ابزار با جمع کردن نمره گویه‌ها به‌دست می‌آید (دامنه نمرات بین ۳۰ تا ۱۵۰ قرار دارد) و هر چه نمره آزمودنی بیشتر باشد، میزان موفقیت تحصیلی وی بیشتر است. پرسش‌نامه موفقیت تحصیلی دارای هفت خرده‌مقیاس را تشکیل می‌دهد و شامل سه فرم دانش‌آموز، والدین و دبیر است. فرم دانش‌آموز دارای ۲۱ سؤال، فرم والدین ۵ سؤال و فرم معلم ۳ سؤال است. این سازه دارای دو بعد عینی و ذهنی بوده که بعد عینی دارای چهار خرده‌مقیاس معدل، نظر دانش‌آموز، نظر والدین و نظر دبیران و بعد ذهنی دارای سه خرده‌مقیاس رضایت‌مندی، پایستگی و احساس موفقیت تحصیلی بوده که برای هر خرده‌مقیاس سؤالاتی طراحی شده است. صالحی (۱۳۹۳) این پرسش‌نامه را بر روی تعداد ۲۲۸ نفر (۱۰۳ پسر و ۱۲۵ دختر) از دانش‌آموزان سال اول دبیرستان‌های شهرکرد همراه با یکی از اولیاء آنها و همچنین دبیرانشان اجرا کرد و ویژگی‌های روان‌سنجی آن را نیز بررسی نمود. همچنین با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی ابزار موردنظر به تأیید دو بعد عینی و ذهنی و ۷ خرده‌مقیاس آن پرداخت. صالحی (۱۳۹۳) ضریب روایی همزمان این پرسش‌نامه را از طریق بررسی همبستگی با پرسش‌نامه موفقیت تحصیلی ولز (۲۰۱۰) گزارش کرد و نشان داد بین این دو پرسش‌نامه همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($r=0.73$). روایی محتوایی و صوری ابزار توسط ۸ تن از استادان دانشگاه اصفهان پس از ۲ بار اصلاح تأیید شد. علاوه بر آن روایی ابزار با روش همسانی درونی یعنی همبستگی هر گویه با کل ابزار مناسب گزارش شد. همچنین پایایی ابزار با روش‌های آلفای کرونباخ و بازآزمایی دو هفته‌ای به ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۸۱ برآورد شد. در این مطالعه، ضریب پایایی آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به‌دست آمد و روایی محتوایی و صوری آن نیز توسط سه تن از اساتید رشته روان‌شناسی دانشگاه آزاد واحد کرمان مورد تأیید قرار گرفت.

■ پرسش‌نامه سازگاری با مدرسه سینه‌ها و سینگ (۳۹۹۱): این پرسش‌نامه توسط

سینه‌ها و سینگ در سال ۱۹۹۳ طراحی شد. پرسش‌نامه سازگاری با مدرسه در صدد است تا دانش‌آموزان دبیرستانی (گروه سنی ۱۴ تا ۱۸ ساله) با سازگاری خوب را از دانش‌آموزانی با سازگاری ضعیف در سه حوزه عاطفی، اجتماعی و

آموزشی جدا سازد. فرم نهایی این پرسش نامه دارای ۶۰ گویه می باشد که سه خرده مقیاس سازگاری عاطفی، سازگاری اجتماعی و سازگاری آموزشی دارد. (برای هر خرده مقیاس ۲۰ سؤال). در سازگاری عاطفی: نمره بالا نشان دهنده بی ثباتی عاطفی و نمره پایین، نشانگر ثبات عاطفی است. سازگاری اجتماعی: نمره بالا بیانگر سلطه پذیری و عقب ماندگی و نمرات پایین نشان دهنده پر خاشگری است. سازگاری آموزشی: نمرات بالا نشان دهنده وضعیت درسی و تحصیلی ضعیف و نمرات پایین مخصوص علاقه مندی به تحصیل و مدرسه است. در نمره گذاری این پرسش نامه می توان به صورت دستی نیز نمره گذاری کرد. برای پاسخ هایی که نشانگر سازگاری است، نمره صفر داده می شود و در غیر این صورت، ۱ منظور می شود. نمره کل پرسش نامه بیانگر حالت های سازگاری فرد است. میزان ضریب پایایی پرسش نامه با روش دو نیمه کردن در خرده مقیاس عاطفی ۰/۹۴، اجتماعی ۰/۹۳، آموزشی ۰/۹۶ و پایایی کل ۰/۹۵ به دست آمد. و روایی آن نیز مورد تأیید قرار گرفت (گواهیان، ۱۳۹۵). در این مطالعه، ضریب پایایی آلفای کرونباخ در خرده مقیاس های عاطفی، اجتماعی آموزشی و کل به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۹۲، ۰/۷۹ و ۰/۹۱ و به دست آمد و روایی محتوایی و صوری آن نیز توسط سه تن از اساتید رشته روان شناسی دانشگاه آزاد واحد کرمان مورد تأیید قرار گرفت.

جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای AMOS ۱۶ و SPSS ۲۲ استفاده شده است. به منظور بررسی روایی و پایایی، تحلیل عاملی تأییدی و از روش مدل سازی معادلات ساختاری به منظور تحلیل نقش واسطه گری بهره گرفته شده است.

یافته های پژوهش

برای آزمون نرمال بودن متغیرها، از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۱ ارائه گردیده است. همان گونه که مشاهده می گردد با توجه به اینکه بازه اعداد چولگی بین ۳ و ۳- و برای کشیدگی بین ۱۰ و ۱۰- می باشد در نتیجه فرض نرمال بودن داده ها مورد تأیید است.

جدول ۱. نتایج آزمون نرمال بودن داده‌ها

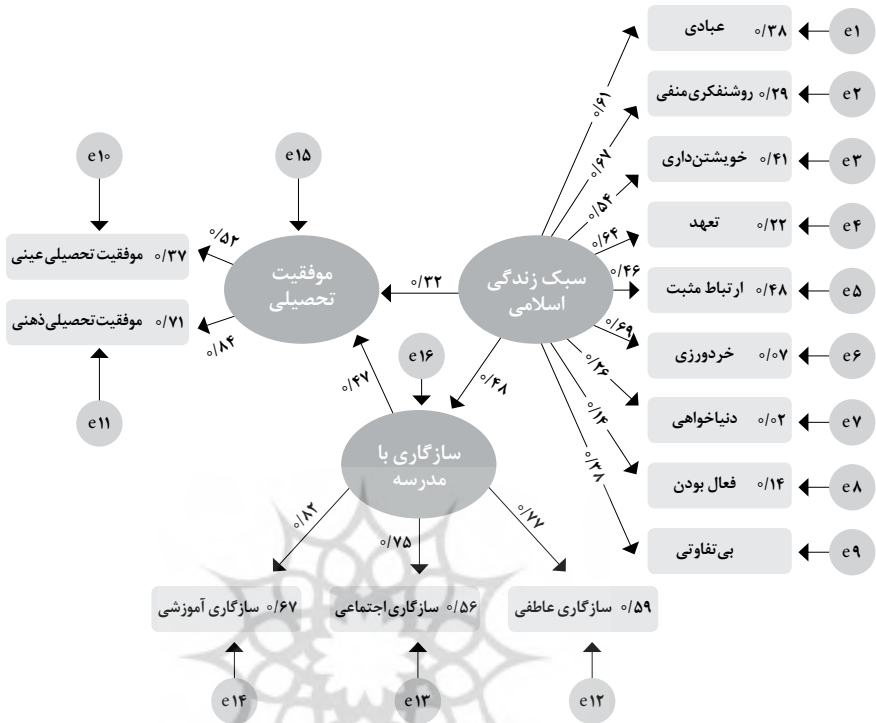
متغیر	آماره	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
سبک زندگی اسلامی	عبادی	۲۶/۲۷	۶/۹۹	۰/۴۰	-۰/۱۵
	روشنفکری منفی	۱۷/۶۹	۴/۷۸	۱/۱۱	۱/۰۴
	خویشترداری	۴۱/۰۶	۷/۷۹	۰/۴۶	-۰/۰۱
	تعهد	۱۶/۵۶	۳/۴۰	-۱/۱۷	۱/۳۴
	ارتباط مثبت	۹/۶۲	۲/۱۰	-۰/۷۵	۰/۲۰
	خردورزی	۳۰/۷۲	۵/۱۵	-۰/۲۵	۰/۱۹
	دنیاخواهی	۹/۱۰	۲/۶۹	-۰/۲۸	۰/۰۱
	فعال بودن	۱۵/۴۰	۳/۱۵	۰/۶۳	۰/۲۱
	بی تفاوتی	۸/۹۶	۲/۳۵	۰/۶۶	۱/۵۳
موفقیت تحصیلی	«سبک زندگی اسلامی»				
	موفقیت تحصیلی عینی	۲/۸۸	۰/۵۶	۰/۲۹	-۰/۱۵
	موفقیت تحصیلی ذهنی	۲/۵۸	۰/۸۳	۰/۲۲	۰/۲۶
سازگاری با مدرسه	«موفقیت تحصیلی»				
	سازگاری عاطفی	۱۲/۵۶	۳/۷۸	-۰/۵۶	۰/۰۸
	سازگاری اجتماعی	۱۲/۵۳	۳/۷۰	-۰/۲۱	-۰/۵۷
	سازگاری آموزشی	۱۲/۴۵	۳/۵۶	-۰/۴۲	-۰/۱۲
		۳۷/۵۴	۹/۲۲	-۰/۳۸	-۰/۳۱

در این مرحله، تعیین می‌شود که آیا مفاهیم نظری به درستی توسط متغیرهای مشاهده شده اندازه‌گیری شده‌اند یا خیر. بدین منظور روایی و پایایی آنها بررسی می‌گردد. پایایی هر یک از نشانگرهای متغیر مکنون، در مدل AMOS توسط میزان بارهای عاملی هر نشانگر مشخص می‌شود. ارزش هر یک از بارهای عاملی نشانگرهای متغیر مکنون مربوطه میبایست بزرگتر یا مساوی ۰/۵ باشد. در این پژوهش، تمامی مقادیر سنجه‌های مرتبط با متغیر مکنون بالاتر از ۰/۵ است. بنابراین می‌توان گفت این مدل اندازه‌گیری از پایایی کافی در زمینه نشانگرهای متغیرهای مکنون برخوردار است. بعد از بررسی نشانگرهای سازه و اطمینان از شناسایی پذیر بودن مدل نوبت به ارزیابی برازش مدل می‌رسد (جدول ۲).

جدول ۲. شاخص‌های برازش

شاخص‌های برازندگی الگو	CMIN	DF	CMIN/DF	NPAR	P	GFI	AGFI	IFI	TLI	CFI	NFI	RMSEA
الگوی برازش شده	۵۴۳/۶۶	۲۲۷	۲/۳۹	۷۳	۰/۰۰۱	۰/۸۹	۰/۸۶	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۲	۰/۸۷	۰/۰۶۱
مقادیر مطلوب	=df	-	< ۳	-	> ۰/۰۵	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۰۸

با توجه به جدول ۲ مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۶۱ می‌باشد، این مقدار کمتر از ۰/۰۸ است که نشان‌دهنده این است که میانگین توان دوم خطاها مقدار کمی دارد و مدل قابل قبول می‌باشد. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی بین ۱ و ۳ می‌باشد و میزان شاخص CFI نیز از ۰/۹ بیشتر می‌باشد. به‌طور کلی زمانی که حداقل سه شاخص مقادیری در بازه‌ی قابل قبول داشته باشند می‌توانیم ادعا کنیم که برازش مدل خوب و ابل قبول است. پس از اطمینان از مناسب بودن برازش مدل و ارزیابی پایایی و روایی سازه‌ها، مدل SEM را با پیروی از مدل تحقیق براساس آخرین تغییرات در مدل CFA رسم می‌کنیم. هدف از اجرای SEM تخمین روابط بین متغیرها و آزمایش فرضیه‌های تحقیق است. با تحلیل داده‌ها، مدل معادلات ساختاری زیر حاصل شده است.

شکل ۲. مدل معادلات ساختاری

جدول ۳. روابط مستقیم متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر			مسیرها
	مقدار t	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
۰/۰۰۱	۴/۵۴	۰/۰۹	۰/۳۲	سبک زندگی اسلامی → موفقیت تحصیلی
۰/۰۰۱	۶/۲۹	۰/۵۸	۰/۴۸	سبک زندگی اسلامی → سازگاری با مدرسه
۰/۰۰۱	۶/۵۶	۰/۰۶	۰/۴۷	سازگاری با مدرسه → موفقیت تحصیلی

نتایج به‌دست آمده از جدول ۳ نشان می‌دهد که رابطه مستقیم متغیر سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($P < ۰/۰۵$)، مثبت و معنادار است، همچنین رابطه مستقیم متغیر سبک زندگی اسلامی بر سازگاری با مدرسه ($\beta = ۰/۴۸$ ، $t = ۶/۲۹$)، مثبت و معنادار است.

زندگی اسلامی بر سازگاری با مدرسه دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/48, t = 6/29, P < 0/05$) مثبت و معنادار است. همچنین رابطه مستقیم متغیر سازگاری با مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/47, t = 6/56, P < 0/05$) مثبت و معنادار است.

جدول ۴. رابطه غیرمستقیم متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر		مسیر
	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
0/009	0/04	0/23	سبک زندگی اسلامی \rightarrow موفقیت تحصیلی با نقش میانجی سازگاری با مدرسه

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول ۴، رابطه غیرمستقیم متغیر سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان با نقش میانجی سازگاری با مدرسه ($\beta = 0/23, P < 0/05$) مثبت و معنادار است.

جدول ۵. روابط کلی متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر		مسیرها
	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
0/014	0/09	0/55	سبک زندگی اسلامی \rightarrow موفقیت تحصیلی
0/001	0/58	0/48	سبک زندگی اسلامی \rightarrow سازگاری با مدرسه
0/001	0/06	0/47	سازگاری با مدرسه \rightarrow موفقیت تحصیلی

نتایج به دست آمده از جدول ۵، نشان می دهد که رابطه کلی متغیر سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($P < 0/05$)، ($\beta = 0/55$) مثبت و معنادار است. همچنین رابطه کلی متغیر سبک زندگی اسلامی بر سازگاری با مدرسه دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = 0/48, P < 0/05$)

مثبت و معنادار است. همچنین رابطه کلی متغیر سازگاری با مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان ($\beta = ۰/۴۷, P < ۰/۰۵$) مثبت و معنادار است

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این مطالعه بررسی رابطه ساختاری بین سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با واسطه‌گری سازگاری با مدرسه بود. نتایج تحلیل مدل معادلات ساختاری در قالب روابط موجود در مدل، وجود رابطه مستقیم بین سبک زندگی اسلامی و سازگاری با مدرسه، موفقیت تحصیلی و سازگاری با مدرسه را نشان داد. با توجه به نتایج به‌دست آمده مشخص شد که سبک زندگی اسلامی بدون واسطه‌گری با مدرسه با موفقیت تحصیلی رابطه مستقیم و معنادار دارد. همچنین سازگاری با مدرسه در ارتباط بین سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی نقش واسطه‌ای دارد.

نتایج به‌دست آمده از این پژوهش نشان داد که بین سبک زندگی اسلامی از طریق میانجی‌گری سازگاری با مدرسه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در پژوهشی نشان داده شد که سازگاری در رابطه بین سبک زندگی اسلامی و بهزیستی روان‌شناختی نقش واسطه‌ای دارد (حاتمی و فتحی، ۱۳۹۸).

نتیجه به‌دست آمده در این زمینه را می‌توان این‌گونه تبیین کرد که، دیدگاه دانش‌آموز نسبت به زندگی خود و میزان کنترل بر آن عملکرد وی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. روش کلی زندگی دانش‌آموز با بازتابی کامل از ارزش‌های اجتماعی، طرز برخورد و فعالیت‌های اوست که ترکیبی از الگوهای رفتاری و عادات فردی در سراسر زندگی است که همه این موارد پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. دانش‌آموزانی که نمرات آنها در آزمون سبک زندگی اسلامی بالاست؛ یعنی نیاز به تأیید در آنهاست به اظهار نظرهای دیگران بها می‌دهند و نظر دیگران برای آنها مهم است و همچنین ارتباطات اجتماعی آنها قوی است و در کار با دیگران احساس تعلق می‌کنند و در سازندگی آن تلاش دارند، تکالیف خود را به خوبی انجام می‌دهند. در نتیجه موفقیت تحصیلی در آنها بیشتر است (سعیدی، ۱۳۹۵). از طرف دیگر دانش‌آموزانی که تصور می‌کنند حمایت

بسیاری را از سوی شبکه اجتماعی (والدین، دوستان و معلمان) دریافت می‌کنند، بیشتر از رفتارهای مشکل آفرین اجتناب می‌کنند، از مدرسه احساس رضایت بیشتری داشته، احساس خودکارآمدی بیشتری دارند، ساعات زیادی را برای مطالعه صرف می‌کنند و نمرات بالاتری به دست می‌آورند (Weissman, 2010). در نتیجه علاوه بر این که این چنین دانش‌آموزانی که دارای سیستم ارزشی خاصی هستند که در راستای علائق‌شان می‌باشد و باعث می‌شود که برای خود هدف تعیین کنند و مدام به ارزشیابی اهداف خود بپردازند، متعاقباً موفقیت تحصیلی آنان بالاتر است، بلکه عوامل مختلف آموزشی نظیر عوامل فیزیکی، رفتاری و ارتباطی زمینه مساعدی را برای سازگاری دانش‌آموزان فراهم ساخته و پیامدهای تحصیلی مثبت آنان افزایش می‌یابد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که سازگاری با مدرسه می‌تواند نقش میانجی را در رابطه بین سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد.

دیگر یافته این پژوهش نشان داد که بین سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش در این زمینه، با نتایج پژوهش‌های سعیدی و فرح بخش، ۱۳۹۵؛ نیکوکار، خیری، تابان و سعیدی، ۱۳۹۳؛ جمالی، ۱۳۹۳- Yamada et al, 2019, Mannino et al, 2019 همسو می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که سبک زندگی اسلامی در سلامت جسمی و روانی افراد می‌تواند نقش مؤثری داشته باشد. هر شخص موفق باید دارای سلامت روانی و جسمی باشد تا بتواند مراحل موفقیت و پیشرفت را طی کند. عوامل عبادی مانند رابطه بین فرد و خدا و عباداتی مثل نماز روزه، تلاوت قرآن و... و رفتارهایی که رسماً عبادت نیست ولی فرد به نیت اطاعت از خداوند انجام می‌دهد در موفقیت افراد در زندگی و موفقیت تحصیلی نیز مؤثر است (نیکوکار و همکاران، ۱۳۹۳).

سبک زندگی مرتبط با اسلام و شاخص تفکر دینی، مبنایی برای تصمیم‌گیری صحیح فراهم می‌آورد؛ چرا که تصمیم‌گیری براساس مبانی دینی، از نظر منطقی نیز صحیح است و بنابراین باعث کاستن از نگرش‌های منفی نسبت به مسایل مختلف از جمله تحصیل می‌شود. از آنجایی که فرد با سبک زندگی اسلامی و معنوی، کارها را به نیت اطاعت از خداوند انجام می‌دهد، این نگرش در موفقیت افراد مؤثر است. با توجه به این که در سبک

زندگی اسلامی، کارها با نیت به خدا و با چشمداشت اندک دنیوی انجام می‌گیرد، باید انتظار داشت در بحث تحصیل نیز شخص دارای انگیزش درونی باشد و به هر میزان که سبک زندگی بیشتر رنگ و بوی اسلامی داشته باشد، انگیزش برای یادگیری و تحصیل بیشتر می‌شود. در واقع درمتون و تعالیم اسلامی تأکید زیادی بر امر یادگیری و خواندن شده است و بر همین اساس برای بسیاری از مسلمانان یادگیری جزء مهمی از زندگی است که به صورت درونی و خودجوش انجام می‌گیرد (شهابی، مغنی زاده و ثناگوی، ۱۳۹۷).

سبک زندگی فرد وقتی اسلامی است که در زندگی خود، چه شخصی، چه خانوادگی، قواعد، الگوها، قالب‌ها و ملاک‌های اسلامی نقش مهمی ایفا کند؛ یعنی روش‌ها را بر اساس آنچه اسلام گفته و خواسته است به کار گیرد (شریعتی، ۱۳۹۲) و از طرفی ارتباط بین ارزش‌ها و هنجارهای دانش‌آموز که در ارتباط با دوستان و معلمان شکل می‌گیرد و میزان تعلق او به مؤسسه یا مدرسه را نشان می‌دهد (یکپارچگی دانش‌آموز) و پیش‌کنار دانش‌آموز برای به دست آوردن مدرک یا نمره، اساس موفقیت است و رفتار دانش‌آموز هم تحصیلی است و هم اجتماعی و او بایستی بتواند در درون هر دو حوزه رشد یکپارچگی داشته باشد تا به موفقیت تحصیلی نائل شود (Yamada et al, 2019).

همچنین نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک زندگی اسلامی و سازگاری با مدرسه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمان رابطه معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش در این زمینه، با نتایج پژوهش‌های نژادمقدم و سلیمی، ۱۳۹۸؛ حاجی تبار، شیخ‌الاسلامی، طالبی و برقی، ۱۳۹۸ و باقری، ۱۳۹۵ همسو می‌باشد.

در تبیین یافته پژوهش حاضر می‌توان گفت که سبک زندگی به عنوان رویکردی زندگی انسان، بازتابی کامل از ارزش‌های اجتماعی، طرز برخورد، فعالیت‌ها، الگوهای رفتاری و عادات فردی چون تغذیه، خواب، فعالیت‌های بدنی، می‌باشد و هنگامی که انجام این امور در حد مطلوب باشد، زندگی افراد از کیفیت بیشتری برخوردار می‌شوند. از این رو منطقی به نظر می‌رسد، افرادی که دارای سبک زندگی مطلوب باشند، عملکرد بهتری را تجربه کنند و برعکس سبک زندگی نامطلوب، کاهش کیفیت افراد از زندگی را به دنبال داشته باشد. سبک زندگی اسلامی در رشد معنوی و سازگاری افراد مؤثر است. دانش‌آموزانی که از سبک زندگی اسلامی برخوردار هستند، سعی می‌کنند، راه درست یا مناسب زندگی کردن در یک محیط معین و با آنها که با او زندگی می‌کنند را کشف و

به کار بگیرد. به عبارت دیگر، این که چگونه با نیازهای متفاوت خود کنار بیاید و با تدبیر منطقی خود را با محیطی که الزاماً همه عوامل آن به نفع او نیست تطبیق دهد بسیار پراهمیت است. در نتیجه ممکن است که کارها خود را به خوبی انجام دهند و فعالیت‌های محوله شده را به نحو احسن انجام دهند. طبیعتاً همه این عوامل باعث می‌شود که فرد از سازگاری تحصیلی بیشتری نیز برخوردار باشند (نژاد مقدم و سلیمی، ۱۳۹۸).

مطالعه سبک زندگی از این نظر اهمیت دارد که در جوامع مختلف، حکومت‌ها به دنبال ایجاد تغییراتی در سبک زندگی و بهبود هرچه بیشتر کیفیت زندگی مردم هستند، زیرا سبک زندگی یک ابزار فرهنگی نرم برای مدیریت اجتماعی محسوب می‌شود سبک زندگی هر فرد موقعیت او را در جامعه برای دیگران آشکار می‌سازد. انسان امروزی با استفاده از سبک زندگی تلاش می‌کند منزلت اجتماعی خود را به دیگران نشان دهد (نویدی و محمدی، ۱۳۹۶). از آن جایی که سبک به معنای روش و منش و چگونگی کار است. یک سبک زندگی سالم شامل مواردی مانند تغذیه مناسب، ورزش منظم، ساعت کافی خواب و پرهیز از سومصرف مواد است و این سبک زندگی خواه‌ناخواه روی سازگاری عاطفی، سازگاری اجتماعی و سازگاری آموزشی دانش‌آموزان تأثیرگذار است و این سازگاری‌ها، عوامل بسیار مهمی هستند که باعث می‌شوند تا دانش‌آموزان به کمک آن‌ها با محیط مدارس سازگار شوند و توانایی‌های خود را رشد و توسعه دهند و وقتی از طرف دیگران حمایت شوند خود را فردی مطلوب، مفید، دوست‌داشتنی و ارزشمند بدانند (Go-palan et al, 2019). غفلت از مسأله سبک زندگی خسارت‌های جبران‌ناپذیری را بر پیکره جامعه وارد می‌کند. وقتی مردم نتوانند میان شیوه زندگی خود و باورها و ارزشهایشان ارتباط برقرار کنند بعد از مدتی دست از باورها و ارزش‌های خود می‌شویند (حیدرپور، صادق زاده قمصری و سجادی، ۱۳۹۷).

دیگر یافته پژوهش نشان داد که بین سازگاری با مدرسه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این یافته با یافته‌های (Mittelman et al, 2019؛ Gopalan et al, 2019؛ تمنائی فر و منصوری‌نیک، ۱۳۹۲ و خجسته مهر، عباس‌پور، کرابی و کوچکی، ۱۳۹۱ همخوان بود.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که سازگاری شامل آن دسته از پاسخ‌های فرد است که باعث سازش مؤثر و هماهنگ وی با موقعیتی می‌شود که در آن قرار دارد. بنابراین

دستیابی به یک حد مطلوب از سازگاری می‌تواند دستیابی فرد را به خواسته‌ها، آرمان‌ها و اهدافش تسهیل نماید و یکی از اهداف نوجوانان موفقیت تحصیلی است. ادراک دانش‌آموزان از جنبه‌های متفاوت فضای مدرسه نظیر ناهمخوانی و اختلاف نظر با عوامل مدرسه، رقابت با سایر دانش‌آموزان در ایجاد مشکلات رفتاری آنان سهم بسزایی دارد. پذیرش ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان توسط معلم، کیفیت ارتباط معلم - دانش‌آموز و پذیرش اجتماعی همسالان از جنبه‌های مهم سازگاری دانش‌آموزان است. دانش‌آموزانی که تصور می‌کنند حمایت بسیاری را از سوی شبکه اجتماعی (والدین، دوستان و معلمان) دریافت می‌کنند، بیشتر از رفتارهای مشکل‌آفرین اجتناب می‌کنند، از مدرسه احساس رضایت بیشتری داشته، احساس خودکارآمدی بیشتری دارند، ساعات زیادی را برای مطالعه صرف می‌کنند و نمرات بالاتری به دست می‌آورند. بنابراین می‌توان گفت پیامدهای تحصیلی مثبت هنگامی افزایش می‌یابد که عوامل مختلف آموزشی نظیر عوامل فیزیکی، رفتاری و ارتباطی زمینه‌ساز را برای سازگاری دانش‌آموزان فراهم سازد (تمنائی فر و منصوری نیک، ۱۳۹۲).

دانش‌آموزانی که تصور می‌کنند حمایت بسیاری را از سوی شبکه اجتماعی (والدین، دوستان و معلمان) دریافت می‌کنند، بیشتر از رفتارهای مشکل‌آفرین اجتناب می‌کنند، از مدرسه احساس رضایت بیشتری داشته، احساس خودکارآمدی بیشتری دارند، ساعات زیادی را برای مطالعه صرف می‌کنند و نمرات بالاتری به دست می‌آورند (Weissman, 2010). می‌توان گفت پیامدهای تحصیلی مثبت هنگامی افزایش می‌یابد که عوامل مختلف آموزشی نظیر عوامل فیزیکی، رفتاری و ارتباطی زمینه‌ساز را برای سازگاری دانش‌آموزان فراهم سازد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین سازگاری با مدرسه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی معناداری وجود داشته باشد.

این پژوهش نیز مانند هر پژوهش دیگری با محدودیت‌هایی روبه‌رو بوده است. از آنجایی که داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه جمع‌آوری شده است و امکان سوگیری در پاسخ‌گویی به سؤالات وجود دارد. در پژوهش حاضر برای ارزیابی الگوی پیشنهادی از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده است، چراکه در آن نه تنها رابطه بین متغیرهای مختلف به شکل همزمان بررسی می‌شود. بلکه، مدل‌سازی معادلات ساختاری به متغیرهای واسطه‌ساز می‌دهد تا در مدل‌ها اضافه گردند؛ بنابراین نتیجه‌گیری علی-معلولی

با احتیاط انجام گیرد. با توجه به محدود بودن جامعه آماری پژوهش حاضر (دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه) و منحصر به سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، لذا نتایج حاصل، قابل تعمیم به سایر جامعه‌ها نمی‌باشد. استفاده از ابزارهای خودگزارشی که ممکن است با سوگیری نسبی پاسخ‌دهندگان همراه باشد. تفاوت‌های اقتصادی و فرهنگی نیز واقعیتی است که بر نتایج پژوهش‌هایی از این دست تأثیرگذار است.

با توجه به نتایج این پژوهش در بُعد کاربردی به مسئولان وزارت آموزش و پرورش و سایر دست‌اندرکاران پیشنهاد می‌شود با کنترل شرایط آموزشی و در نظر گرفتن دوره تحصیلی که دانش‌آموزان در آن مشغول به تحصیل هستند، زمینه و توان انطباق دانش‌آموزان با مقررات، مطالب درسی، کسب شیوه یادگیری جدید، حضور در کلاس و برنامه مطالعه متناسب با دوره متوسطه فراهم سازند و در زمینه سازگاری با مهارت‌های آموزشی و تحصیلی سعی شود در مناسبت‌ها و امور مختلف از ایده و نظر دانش‌آموزان به‌طور جدی استقبال شود و با برگزاری جلسات مشاوره و فعالیت‌های کارگاهی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها در ارتقای سازگاری با مدرسه و موفقیت تحصیلی آنان مؤثر باشند. سبک زندگی اسلامی از طریق آموزش رسمی در متون درسی آموزش و پرورش و آموزش عالی مورد تدریس قرار گیرد.

در بعد پژوهشی پیشنهاد می‌گردد با توجه به این که پژوهشی در زمینه مشابه این پژوهش در کشور انجام نشده و با توجه به اهمیت آن در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود، تحقیقات بیشتر، وسیع‌تر و در سطوح مختلف تحصیلی صورت گیرد. انجام این پژوهش با جامعه آماری دانشجویان و در دانشگاه‌ها صورت گیرد و نتایج آن با پژوهش حاضر مقایسه گردد.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته شده از رساله دکترای نویسنده اول در رشته روان‌شناسی تربیتی است. بدین وسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه و از تمامی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمان که در انجام این پژوهش به ما یاری رسانند صمیمانه تشکر می‌گردد.

ابوالقاسمی، عباس، بیگی، پروین، و نیمانی، محمد. (۱۳۹۱). بررسی اثربخشی دو روش آموزش شناختی - رفتاری و مهارت‌های تنظیم هیجان بر خود کارآمدی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۲۲(۷): ۴۵-۲۱. [Doi: 10.22054/JEP.2012.6055]

احمدی، محمدحسن. (۱۳۹۹). جایگاه متن در تقریر سبک زندگی اسلامی. پژوهش‌نامه سبک زندگی، ۱۶(۱)، ۲۷-۹. باقری، رضا. (۱۳۹۵). رابطه سبک زندگی اسلامی با کارکردهای خانواده و سازگاری اجتماعی نوجوانان شهر شیراز در سال ۱۳۹۴. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

برنا، خاطره؛ موسوی نسب، سیده مریم؛ جوهری، زهرا و محبوبه رمضان‌زاده. (۱۳۹۹). ارتباط بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۲۰(۸)، ۷۲-۶۲.

پوررضوی، صغری و حافظیان، مریم. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی بر سازگاری اجتماعی، هیجانی و تحصیلی دانش‌آموزان. مجله روان‌شناسی مدرسه، ۱(۱): ۴۸-۲۶. [Doi: 10.22098/jsp.2017.536]

تمنایی‌فر، محمدرضا و منصوری نیک، اعظم. (۱۳۹۲). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های سازگاری در دانش‌آموزان. مجله علمی پژوهشی علوم رفتاری، ۵(۱۵): ۳۹-۲۵.

جمالی، یوسف. (۱۳۹۳). تدوین مدل رضایت شغلی بر اساس سبک زندگی اسلامی، سازگاری زناشویی و جنسیت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی.

حاتمی‌ورزنده، ابوالفضل؛ فتحی، الهام. (۱۳۹۸). بررسی نقش واسطه‌ای سازگاری اجتماعی در رابطه بین سبک زندگی اسلامی و بهزیستی روان‌شناختی جوانان شهر زنجان. فصلنامه علمی دانش انتظامی زنجان، ۳۲(۹)، ۱۰۰-۷۷.

حاجی تبارفیروز جایی، محسن؛ شیخ‌الاسلامی، علی؛ طالبی، مریم؛ برقی، عیسی. (۱۳۹۸). تأثیر معنای زندگی بر سازگاری مدرسه دانش‌آموزان با میانجیگری مقابله مسئله مدار و پذیرش خود. مجله مطالعات روان‌شناسی تربیتی، ۱۶(۳۴): ۷۶-۵۹. [Doi: 10.22111/jeps.2019.4944]

حیدرپورحسن، صادق‌زاده قمصری، علیرضا و سجادی، سیدمهدی. (۱۳۹۷). تحلیل تطبیقی راهنمای برنامه درسی دین و زندگی دوره متوسطه دوم با مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی - ایرانی. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، ۳(۴): ۶۶-۳۵. [Doi: 10.29252/qaiie.3.4.35]

خجسته‌مهر، رضا؛ عباس‌پور، ذبیح‌اله؛ کرابی، امین؛ کوچکی، رحیم. (۱۳۹۱). تأثیر برنامه موفقیت تحصیلی بر عملکرد و خودپنداره تحصیلی، نگرش نسبت به مدرسه، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان. روان‌شناسی مدرسه، ۱(۱)، ۲۷-۴۵.

سعیدی، زهرا؛ فرح‌بخش، کیومرث. (۱۳۹۵). رابطه کیفیت زندگی، سبک زندگی، عملکرد تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۹(۳): ۱۸۵-۱۷۶.

شریعتی، صدرالدین. (۱۳۹۲). در آمدی بر سبک زندگی اسلامی در آیات و روایات. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۳(۴): ۱-۱۰. [Doi: 10.22054/qccpc.2013.6082]

شرفی، احمد حسین. (۱۳۹۱). همیشه بهار. قم: نشر معارف.

شفیع‌آبادی، عبدالله و ناصری، غلامرضا. (۱۳۹۱). نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

شهبابی شیفته، مغنی‌زاده زهرا، ثناگوی محرر غلامرضا. (۱۳۹۷). تأثیر سبک زندگی اسلامی و مهارت‌های فراشناختی بر انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه؛ مطالعه موردی شهر کرمان. سبک زندگی اسلامی با محوریت

سلامت، ۳(۱): ۲۱-۲۷.

صالحی، رضوان و عابدی، محمدرضا. (۱۳۹۳). تدوین مدل نظری مشاوره تحصیلی براساس عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی. *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*، ۴(۱): ۱۹-۴۸. [Doi: 10.22055/jac.2017.12559]

قوامی، مرجان، عابدی، محمدرضا و نیل فروشان، پریسا. (۱۳۹۶). ساختار عاملی پرسش نامه موفقیت تحصیلی دانش آموزان. *فصلنامه اندازه گیری تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی*، ۸(۲۹): ۶۶-۴۷. [Doi: 10.22054/JEM.2017.9768.1290]

کاویانی، محمد. (۱۳۸۸). *طرح نظریه شبکه زندگی بر اساس دیدگاه اسلام و ساخت آزمون سبک زندگی اسلامی بررسی ویژگی های روان سنجی آن*. پایان نامه دکتری رشته روان شناسی، دانشگاه اصفهان.

کاویانی، محمد. (۱۳۹۱). *سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن*. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

کشاورز، آریتا و یوسفی، فریده. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش مبتنی بر درمان پذیرش و تعهد بر اهمال کاری تحصیلی و سازگاری با مدرسه دانش آموزان دختر دبیرستانی. *روش ها و مدل های روان شناختی*، ۹(۳۴): ۶۷-۳۵.

گواهیان، عباسعلی. (۱۳۹۵). *تأثیر آموزش مهارت های زندگی به روش پویا نمایی بر رضایت از مدرسه و سازگاری دانش آموزان پایه دوم متوسطه اول شهر اسدیه*. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی، دانشگاه بیرجند.

ملکی، پری، سرداری، باقر. (۱۳۹۹). اثربخشی روان درمانی مثبت گرا با تأکید بر آموزه های دینی بر بهبود سازگاری روان شناختی دانش آموزان دارای افکار خودکشی. *مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی*، ۵(۲): ۱۴۲-۱۱۵.

[Doi:10.29252/qaiie5.2.115]

مهدی زاده، حمید؛ بوالهروی، جعفر و کاویانی ارانی، محمد. (۱۳۹۶). بررسی ویژگی های روان سنجی آزمون سبک زندگی اسلامی در نوجوانان دبیرستانی. *دو فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات اسلام و روان شناسی*، ۱۱(۲۱): ۳۴-۷.

[Doi:10.30471/psy.2018.1422]

نژادمقدم، حدیث و سلیمی، مهتاب. نقش سبک زندگی ارتقا دهنده سلامت در کیفیت زندگی مدرسه و سازگاری تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه. *راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۱۲(۱): ۱۴۳-۱۳۵.

[Doi: 10.29252/edcbmj.12.01.19]

نویدی احد و محمدی، سربیه. (۱۳۹۶). مقایسه سبک زندگی مادران حافظ قرآن و هممتایان آنان در شهر تهران. *مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی*، ۲(۲): ۱۳۵-۱۱۳.

نیکوکار، غلامحسین، خیری، علیرضا، تابان، محمد و صیدی، فریده. (۱۳۹۳). تأثیر سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی. *دو فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت اسلامی*، ۲۲(۱): ۲۱۱-۱۹۷.

REFERENCES

Adelantado-Renau, M., Jimenez-Pavon, D., Beltran-Valls, M. R., Moliner-Urdiales, D. (2019). Independent and combined influence of healthy lifestyle factors on academic performance in adolescents: DADOS Study. *Pediatric research*, 85(4), 456-462. [https://Doi.org/10.1038/s41390-019-0285-z].

Alyhayan, E., & Dustegor, D. (2020). Predicting academic success in higher education: literature review and best practices. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 3-15. [https://Doi.org/10.1186/s41239-020-0177-7].

- Artino, A. (2009). Think, feel, act: motivational and emotional influences on military students online academic success. *Journal comput High Educ*, 21(2), 146-166. [https://doi.org/10.1007/s12528-009-9020-9].
- Baron, T., Grossman, R. I., Abramson, S. B., Pusic, M. V., Rivera, R., Triola, M. M., et al (2020). Signatures of medical student applicants and academic success. *PLoS one*, 15(1), 227-238. [Doi: 10.1371/journal.pone.0227108]
- Chun, H., Dickson, G. (2011). A psychological model of academic performance among hispanic adolescents. *Journal of youth Adolescence*, 40(12), 1581-1594. [https://doi.org/10.1007/s10964-011-9640-z]
- Deaton, M.J. (2008). *Academic success of appalachian adolescents: The impact of parental authority and families*. Master's thesis. Miami university oxford, ohio. [http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=miami1228165397]
- Gerardi, S. (2005). Self concept of ability as a predictor of academic success among urban technical college students. *The social science Journal*, 42(2), 295-300. [https://doi.org/10.1016/j.soscij.2005.03.007]
- Gopalan, N., Beutell, N. J., Middlemiss, W. (2019). International Students' Academic Satisfaction and Turnover Intentions: Testing a Model of Arrival, Adjustment, and Adaptation Variables. *Quality Assurance in Education: An International Perspective*, 27(4), 533-548. [https://doi.org/10.1108/QAE-01-2019-0001]
- Kobal, D., Musek, J. (2001). self concept and academic achievement: Slovenia and france. *Personality and individual differences*, 30(5), 887-899. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00081-7]
- Lacasse, Y., Godbout, C., Series, F. (2002). Health related quality of life in obstructive sleep apnea. *Eur Respir J*, 19(3), 499-503. [https://doi.org/10.1183/09031936.02.00216902]
- Los Santos, D., Bain, S., Kupczynski, L., Mundy, M. A. (2019). Determining Academic Success in Students with Disabilities in Higher Education. *International Journal of Higher Education*, 8(2), 16-38. [https://doi.org/10.5430/ijhe.v8n2p16]
- Mannino, G., Giunta, S., Montefiori, V., Tamanza, G., Iacolino, C., Novara, C., et al (2019). Healthy lifestyle, well-being, physical activity, sport, and scholastic/academic performance: interactions and connections. *World Futures*, 75(7), 462-479. [https://doi.org/10.1080/02604027.2019.1654772]
- Mittelmeier, J., Rienties, B., Rogaten, J., Gunter, A., Raghuram, P. (2019). Internationalisation at a Distance and at Home: Academic and social adjustment in a South African distance learning context. *International Journal of Intercultural Relations*, 72(9), 1-12. [https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2019.06.001]
- Usher, E. L., Li, C. R., Butz, A. R., Rojas, J. P. (2019). Perseverant grit and self-efficacy: Are both essential for children's academic success?. *Journal of Educational Psychology*, 11(5), 877-902. [https://doi.org/10.1037/edu0000324]
- Weissman, M.M. (2010). The assessment of Social adjustment. *A Review of Techniques In ARC Gen Psychiatry*, 32(3), 125-136. [https://doi.org/10.1001/archpsyc.1975.01760210091006]

- Yamada, M., Sekine, M., Tatsuse, T., Asaka, Y. (2019). Association between lifestyle, parental smoke, socioeconomic status, and academic performance in Japanese elementary school children: the Super Diet Education Project. *Environmental health and preventive medicine*, 24(1), 22.[<https://Doi.org/10.1186/s12199-019-0776-x>]
- Yusuf, M. (2011). The impact of self efficacy, achievement motivation, and self regulated learning strategies on students' academic achievement. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2623-2626.[<https://Doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.158>]

